

Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev Azərbaycan mədəniyyətinin və incəsənətinin böyük himayədarı idi

Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayevin www.yap.org.az-a müsahibəsi

- Əbülfəs müəllim, dekabrın 12-də Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anım günüdür. Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısında misilsiz xidmətlər göstərən Ümummilli Lider Heydər Əliyev ölkəmizə rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə mədəniyyət məsələlərinə də böyük diqqət göstərmiş, xalqımızın mədəni dəyərlərinin qorunmasını və inkişafını vacib məsələlərdən biri kimi qiymətləndirib. Sovetlər dövründə də milli özünüdərkini, özünəqaydığını əsas da məhz Ulu Öndərimiz tərəfindən qoyulub ki, burada tarixi, milli mədəniyyətimizin qorunması əsas istiqamətlərdən biri kimi nəzərdən keçirilir. Bununla bağlı sizin fikirlərinizi bilmək istərdik...

- Bu gün tarixi məsafədən baxarkən əminliklə deyə bilərik ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının taleyində, dövlətçiliyimizin tarixində əvəzolunmaz iz qoymuş, xidmətlər göstərmişdir. Heydər Əliyevin qoyduğu mirası kimsə mütəqayisə etmək mümkün deyil. Çünki Heydər Əliyev öz özlüyündə bir rəmzə çevrilib. Bu rəmz Azərbaycan xalqının milli, mənəvi, siyasi, iqtisadi, tarixi və gələcəyin amallarını özündə birləşdirən edən bir rəmzdır. Ona görə də, Heydər Əliyev irsi, siyasi kursu bu gün əks-səda verir və bu amil Onun əvəzolunmazlığını sübut edir.

Ulu Öndər Heydər Əliyev bütün sahələr üzrə ölkəmizin inkişafında çox böyük mexanizm qurmuş və inkişafa böyük təkan vermiş insandır. Azərbaycan xalqının dövlətçilik tarixində çoxlu sayda hökmdarlar, sərkərdələr, müxtəlif dövrlərin müxtəlif xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq çox önəmli işlər görmüş xadimlər olub. Biz onlarla fəxr edirik. Lakin biz artıq müasir dövrdə yaşayırıq və müasir tariximizin təhlili onu göstərir ki, 1969-cu ildən etibarən Heydər Əliyev Azərbaycan rəhbərliyinə gələndən sonra xalqımızın, dövlətimizin və cəmiyyətimizin quruluşunda, tənəkküründə yeni bir mərhələ başladı.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin respublikamızın rəhbərliyinə gəlişi ilə iqtisadiyyat görünməmiş dərəcədə inkişafa doğru irəliləməyə başladı, kənd təsərrüfatı rekord göstəricilər qazandı. Pamçıqılıq, üzümçülük və s. sahələr əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf etdi, yeni-yeni müəssisələr yaradıldı. Azərbaycan artıq təkcə neft istehsal edən respublika kimi yox, bütün sahələrdə inkişaf etdirən respublikaya çevrilməyə başladı. Bu günkü dinamik inkişafımızın təməli də o dövrdə qoyulub. Fikrimcə, bu siyasətin nəticəsidir ki, hazırda Azərbaycan demək olar ki, özünü 100 faiz təmin etmək iqtidarında olan dövlətə çevrilib.

- Həmin dövrdə iqtisadiyyatın inkişafı ilə yanaşı mənəvi dəyərlər amili də xüsusi diqqət mərkəzində idi...

- Sözsüz ki, bu hərtərəfli inkişafın fonunda mənəvi proseslər olduqca vacib yer tutur. O vaxt iqtisadiyyatın inkişafı ilə bağlı olan müşavirələrdə mütləq tanınmış ziyalılar, mədəniyyət və incəsənət xadimləri iştirak edirdilər. Və bu insanların yeni mühitdə qəhrəmancasına göstərdikləri əmək, zəhmət artıq ədəbiyyatda, rəsm əsərlərində, musiqidə öz əksini tapmağa başladı. Bununla da, cəmiyyətin ziyalı təbəqəsi, daha mütərəqqi və təhsilli olan təbəqə bu əməyi yeni nəzər-nöqtəsində təqdim etməyə başladı. Bütün bunların ideya müəllifi isə Ulu Öndər Heydər Əliyev idi. Heydər Əliyev bu qəhrəmanları teatr səhnələrinə gətirdi. Eləcə də, həmin qəhrəmanlar haq-

qında musiqi əsərləri yaradılırdı, rəsm əsərlərində, fırça ustalarının yaradıcılığında əmək qəhrəmanları əksini tapırdı. Təbii ki, bunların hamısı vahid siyasətin axını idi. Heydər Əliyev bununla Azərbaycan xalqının təşəkküründə yeni bir anlayışları, kriteriyaları formalaşdırmağa başladı. Mən bu məsələlərə fəlsəfi mənada baxıram. Çünki cəmiyyətdə bu əməyə yeni formada baxaraq onun dəyərini bilməyə başladılar. Bununla da, həmin zəhmətkeş insanların əməyinə həm ictimaiyyət, həm də dövlət tərəfindən yeni bir münasibət çalarları öz əksini tapırdı.

Ulu Öndər Heydər Əliyev həmçinin insanların əməyinin dəyərləndirilməsinə xüsusi önəm verərək onu vahid siyasət çərçivəsində həyata keçirirdi. Bilirsiniz ki, sovetlər dövründə iqtisadiyyatın, kənd təsərrüfatının inkişafında bizim çoxlu əmək qəhrəmanlarımız var idi. Və həmin insanlar Heydər Əliyevin sayəsində keçmiş SSRİ-nin ən yüksək orden və medalları, dövlət mükafatları ilə təltif olundular. Məsələn, keçmiş ittifaq miqyasında xeyli sayda azərbaycanlı Sosialist Əməyi qəhrəmanları var idi və s.

Buna paralel olaraq həmin zəhmətkeşlərin əməyini öz yaradıcılığında əks etdirən Azərbaycan yazıçıları, musiqiçilərinin, rəssamlarının əməyi də yüksək dəyərləndirilirdi. Onlar da keçmiş Sovet İttifaqı miqyasında ən yüksək orden və dövlət mükafatları ilə təltif olurdular. Bütün bunlar sözsüz ki, bilavasitə Ulu Öndər Heydər Əliyevin xidməti idi. Biz bu gün Bakı şəhərini gəzərkən Fikrət Əmirovun, Rəşid Behbudovun, Qara Qarayevin və digər yaradıcı insanların heykəllərini görürük. Bu qəhrəmanlar hələ o vaxt Sovet İttifaqının ən uca zirvəsində durmuş insanlar idi.

- Ulu Öndər Heydər Əliyev sovetlər dövründə də Azərbaycan gəncliyinin inkişafına xüsusi diqqət yetirib. Sizcə, bu amili şərtləndirən səbəblər nə idi?

- Bu çox vacib məqam idi. Məsələ ondan ibarət idi ki, Heydər Əliyev gənc nəslin yüksək biliklər qazanmasına, milli ruhda formalaşmasına xüsusi önəm verirdi. Biz bəlkə də, bunun əhəmiyyətini sonradan dərk etməyə başladığımız. Amma Onun birinci hakimiyyəti dövründə minlərlə gəncimiz keçmiş SSRİ-nin məşhur ali məktəblərinə təhsil almağa göndərildi. Gənclər daha çox o ixtisaslar üzrə təhsil almağa göndərilirdi ki, o sahələrdə Azərbaycanda mütəxəssis çatışmırdı.

Eyni zamanda, rəssamıq akademiyalarına, musiqi akademiyalarına, ədəbiyyat institutlarına da gənclər təhsil almağa göndərilirdi. Bunların hamısı Azərbaycan yaradıcı insanların əməyinin müasir çərçivədə həyata keçirilməsinə zəmin yaratdı. Bu in-

sanlardan sonra 1960-cı illərin qəhrəmanları ortaya çıxdı. Heydər Əliyev də həmin insanları, bütövlükdə yeni təfəkkürü, yeni düşüncə tərzini müdafiə edirdi. Azərbaycanın müstəqillik ideyalarını sovetlər dövründə ortaya qoymaq çox çətin idi. Amma bununla belə əsərlər yazılırdı, rəsmlər əsərləri yaradılırdı, teatrda səhnələr qoyulurdu. Heydər Əliyev bu teatr tamaşalarında iştirak edərək həmin insanların yaradıcılığına böyük dəyər verirdi. Bütün bunlar onların yaradıcılıq prosesinə çox müsbət təsir göstərirdi. Heydər Əliyevin gücü də bunda idi.

Müstəqillik dövründə isə Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı yeni çağırışlarla müşayiət olunurdu. Bu dövr Azərbaycanı müstəqil dövlət kimi dünyada tanımaq, Azərbaycan xalqının yaradıcı potensialını gücləndirmək, təkcə keçmiş Sovet İttifaqı məkanında deyil, bütövlükdə dünyada miqyasında Azərbaycanın qədim tarixini, müasir mədəniyyətini təbliğ etmək, onu gücləndirmək, beynəlxalq səviyyədə gedən prosesləri təbliğ etməklə bu sahənin inkişafını təmin etməklə səciyyələnirdi. Ulu Öndər Heydər Əliyev bu məsələlərə ciddi nəzarət edirdi.

Bilirsiniz ki, hələ sovetlər dövründə UNESCO səviyyəsində Azərbaycanın mütəfəkkir şairi Nəsiminin 600 illik yubileyi keçirildi. O vaxta qədər Azərbaycanın adı həmin təşkilatda yox idi. Düşünürəm ki, Heydər Əliyevin sayəsində UNESCO səviyyəsində keçirilən həmin tədbir məhz bu günümüz üçün də zəmin yaratmış oldu. İndi Azərbaycan UNESCO çərçivəsində özünəməxsus yer tutur, Azərbaycanın tarix, mədəniyyət nümunələri bəşəriyyət tərəfindən qorunan abidələr kimi qəbul olunub. Amma bütün bunlar üçün zəminin yaradılması, bünövrənin formalaşdırılması o vaxt Heydər Əliyevin başladığı siyasət idi. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev çox tələbkar, qüdrətli rəhbər, uzaqgörən strateq olaraq bütün bunların hamısını görürdü.

Eyni zamanda, Heydər Əliyev çox insani keyfiyyətlərlə zəngin bir insan idi. O, yaradıcı insanlar arasında bəzən ortaya çıxan çətinliklər, problemlər, ziddiyyətlər nə qədər böyük ustalıqla, səbrlə və peşəkərliliklə həll edilməsinə kömək göstərirdi. Eləcə də, onların yaradıcılıq prosesinə ciddi dəstək göstərirdi, sosial məsələlərinin həlli ilə yaxından məşğul idi. Bütün bunlarla yanaşı Heydər Əliyevin yaradıcı insanlarla şəxsi münasibətləri də yüksək səviyyədə idi.

- Ümummilli Lider Heydər Əliyevin yüksək etimad göstərdiyi şəxslərdən biri də Siz olmuşunuz...

- Xoşbəxtəm ki, 1994-cü ildən etibarən Ulu Öndər Heydər Əliyevlə çalışmışam, Onun tərəfindən Gənclər və İdman naziri təyin olunmuşam. Bu mühüm vəzifənin mənə tapşırılması mənim üçün çox böyük sınaq, məktəb və etimad idi. Mən bu etimadı heç vaxt itirən deyiləm. Çünki Heydər Əliyev məktəbini uğurla keçmiş insan heç vaxt bu məktəbi yaddan çıxarmayacaq.

Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanda gənclər hərəkatının formalaşdırılmasına, demokratik inkişafın təmin edilməsində misilsiz xidmətlər

göstərib. Bütün bunların bunların hamısı gözümüzün qarşısındadır. O vaxt gənclər hərəkatında təmsil olunan insanlar bu gün müxtəlif vəzifələrdə çalışırlar, müxtəlif ictimai hərəkatlara rəhbərlik edirlər və s. Mən fəxr edirəm ki, Heydər Əliyevin siyasətinin həyata keçirilməsində zərrə qədər də olsa payım var. Bu mənim üçün çox böyük şərəfdir.

- Mədəniyyət xadimlərimiz Ulu Öndərlə bağlı xatirələrini bölüşmək bir mənalı şəkildə Onun yüksək diqqət və qayğısını vurğulayır, yeni dövrdə mədəni intibahımızın Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olduğunu bildirirlər. Bu fikirlərin ifadə etdiyi, söykəndiyi başlıca həqiqətlər nədən ibarətdir?

- Ümummilli Lider Heydər Əliyev çox dərin biliyi, dünyagörüşü, təfəkkürünün zənginliyi ilə həmişə yaradıcı proseslərə maraqla göstərmişdir. Bu ondan irəli gəlir ki, Heydər Əliyev görürdü ki, hər bir insan hansı yerdə müvəffəqiyyət əldə etmək istəyirsə, əgər xalq inkişaf etmək istəyirsə mütləq yaradıcı qabiliyyəti yüksəlməlidir. Heydər Əliyev bu amilə önəm verməklə məhz yaradıcı insanların keyfiyyətini yüksəltdirdi və bununla da bütün cəmiyyətə təsir göstərirdi. O çox müdrik siyasətçi idi. Zaman gəcdikcə biz Heydər Əliyevin böyüklüyünü daha dərinləndirərək dərk edəcəyik və Onun müəyyənləşdirdiyi siyasətin xalqımıza nə qədər böyük inkişaf imkanları yaratması haqqında gələcəkdə də çox danışılacaq.

- Bu gün Prezident İlham Əliyev bütün sahələrdə əsas Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan siyasi kursu uğurla davam etdirir. O cümlədən, mədəniyyət sahəsində də Heydər Əliyev siyasəti ardıcılıqla həyata keçirilir. Bu gün Azərbaycan öz mədəni, mənəvi dəyərləri ilə uğurla inteqrasiya olunur, dünya birliyində layiqincə təmsil olunur. Siz yeni dövrdə Azərbaycanın mədəniyyət sahəsində qazandığı nailiyyətlər haqqında nə deyə bilərsiniz?

- Təbii ki, hər bir inkişaf özündən əvvəlki təmələ söykənir. Qeyd etdiyim kimi Ümummilli Lider Heydər Əliyevin hələ ötən əsrin 1970-80-ci illərində respublikaya rəhbərliyi dövründə bir çox sahələrdə gələcək inkişafın möhkəm əsasları yaradılıb, bu illərdə mədəniyyətimiz özünün intibah dövrünü yaşayıb. Mədəniyyətimizin böyük himayədarı müstəqil Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illərdə də bu sahəyə diqqət və qayğısını əsirgəməyib. Sözlün əsl mənasında Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev Azərbaycan mədəniyyətinin və incəsənətinin böyük himayədarı idi.

2003-cü ildən sonra Azərbaycan yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. Ulu Öndərin dövlətçilik kursunu layiqincə davam etdirən möhtərəm Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 16 ildə ölkəmiz dinamik və sürətli inkişaf dövrünü yaşayır. Bu tərəqqi mədəniyyət sahəsində də yeni layihələrin, dövlət proqramlarının həyata keçirilməsi, müasir maddi-texniki bazanın, infrastrukturun yaradılması, yaradıcı fəaliyyətin yüksəldilməsi ilə müşayiət olunub. Bu dövrdə iqtisadi inki-

şaf tempinin sürətlə artması, ölkə həyatının bütün sahələrində olduğu kimi, mədəniyyət sektorunun da inkişafına, bu sahədə uzunmüddətli proqramlara zəmin yaratdı.

Bu yerdə bir məqamı xüsusi vurğulamaq istərdim. Prezident İlham Əliyevin respublikaya rəhbərliyi ilk illərdən tarixi və milli-mədəni irsə bağlılıqla bərabər, modernləşmə, qabaqcıl dünya təcrübəsinin tətbiqi və islahatlarla müşayiət olunub. Ötən dövrdə qarşıya qoyulan vəzifələrdən biri də mədəniyyət obyektlərinin, ilk növbədə kütləvi nümayiş məkanları olan teatr və muzeylərin yüksək səviyyədə təmir-bərpası, ölkənin müasir inkişafını təcəssüm etdirən yeni mədəniyyət ocaqlarının yaradılması ilə bağlı idi. Ötən illər ərzində cənab Prezident tərəfindən mədəniyyət sahəsinə göstərilən diqqət, bu sahələrlə bağlı imzalanan Fərman və sərəncamlar bu vəzifələrin yerinə yetirilməsinə əsaslı zəmin olub.

Eyni zamanda, yaradıcı insanlara dövlət qayğısı hörmətli Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən yeni bir üslubda və formada davam edir. Çünki hər bir yeni üslub vaxta və dövrə uyğun bir dəyişikliyə məruz qalmalıdır. Amma bu siyasət davam etməkdədir. Bu yaxınlarda cənab Prezident tərəfindən yaradıcı insanlara göstərilən dəstək onu sübut edir ki, Heydər Əliyev siyasəti bu gün yaşayır və uğurla həyata keçirilir.

- Əbülfəs müəllim, bu gün Heydər Əliyevin zəngin irsi və böyük ideyaları respublikamızda dərinləndirilir və təbliğ olunur. Bu prosesdə Ulu Öndərimizin adını daşıyan Heydər Əliyev Fondunun böyük xidmətləri və rolu xüsusi vurğulanmalıdır. Bu barədə də fikirlərinizi bilmək istərdik...

- Bu gün Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Heydər Əliyev irsinə çox böyük həssaslıqla, hörmətlə yanaşılır və Ulu Öndərimizin zəngin irsi geniş şəkildə təbliğ olunur. Bu gün xüsusilə gənc nəsəlimiz üçün Heydər Əliyev ideyalarının, zəngin irsinin aşılınması vacib amildir və Fond bu vəzifəni uğurla yerinə yetirir.

Eyni zamanda, Heydər Əliyev Fondu bu gün Azərbaycanın mədəniyyətinin, təhsilinin, sosial işinin aparıcı qüvvəsi kimi çıxış edir. Fondun rəhbəri Mehriban xanım Əliyevə eyni zamanda ölkəmizin Birinci vitse-prezidentidir. Təcrübə göstərdi ki, son illər onun rəhbərlik etdiyi layihələr nə qədər böyük uğurla həyata keçirilir və dünya ictimaiyyəti tərəfindən yüksək dəyərləndirilir. Əsas odur ki, bütün bunları xalqımız yüksək qiymətləndirir. Azərbaycan xalqı Heydər Əliyev Fondunun genişmiqyaslı fəaliyyətini əyani olaraq görür, öz həyatında hiss edir və düşünürəm ki, bu da çox vacib bir amildir. Xalqımız bu gün Heydər Əliyev Fonduna və onun rəhbəri Mehriban xanım Əliyevəyə göstərdiyi münasibət vəsitəsilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin adını daim öz yaddaşında uca saxlayır. Onu dərin ehtiramla yad edir və Heydər Əliyevin obrazı bu gün müasir dövrdə məhz Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Fond vasitəsilə yaşamaqda, inkişafda və cəmiyyətin həyatında iştiraka davam etməkdədir.